XXV. SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI WYDZIAŁU

TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

WE LWOWIE

TUDZIEŻ

KOMITETU REDAKCYJNEGO

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

ZA ROK 1911

LWÓW
NAKŁADEM TOWARZYSTWA
CZCIONKAMI DRUKARNI JAKUBOWSKIEGO I SP., PIEKARSKA 11.
1912

W roku bieżącym zamyka Towarzystwo Historyczne dwudziesty piąty rok swej działalności.

Ćwierć wieku upłynęło od chwili, kiedy garstka lwowskich historyków, z niezapomnianej pamięci Xawerym Liskem na czele podjęła trudne zadanie zjednoczenia wszystkich historyków polskich, dotąd zupełnie niezorganizowanych, w jedno ciało, założenia własnego pisma, które „miało uczynić zadość z dawna już odczuwanej potrzebie skupienia w jednym organie wszystkich sił naukowych pracujących w historyi polskiej, a zarazem ujęcia w jeden przejrzysty obraz całego bieżącego ruchu historyograficznego w Polsce“ — słowem stworzenia ogniska, któreby rozwojowi nauki historyi ojczystej oddać mogło nieocenione usługi.

Dzięki niespożytej energii inicyatorów, plan tak śmiały, jak na owe czasy, zdawać się mogło, niewykonalny niemal, niebawem zamienił się w czyn: w pierwszym roku istnienia Towarzystwa zdołano pozyskać 206 członków, a mimo braku funduszów, dzięki ofiarności jednostek rozpoczęto publikacyą, tak poważną i cenną, że zaraz w początkach zdobyła sobie uznanie u nas i za granicą.

Takie były początki tego Towarzystwa. Dziś, gdy od chwili tej dzieli nas ćwierćwiekowy okres czasu, tem bezstronniej ocenić możemy doniosłość tego przedsięwzięcia, a zarazem zrobić obrachunek i przegląd plonów, jakie praca ta wydała.

Jednym z ważniejszych objawów istnienia Towarzystwa były przedewszystkiem zebrania miesięczne, na których wygłaszano odczyty, przeprowadzano dyskusyę na ich temat. Odczytów tych, których zadaniem było przez wymianę myśli zespalać i pobudzać zawodowych historyków i zbliżać do nich szerszą publiczność, urządzono razem 171, a wygłaszali je niemal wszyscy lwowscy historycy oraz wielu gości do Lwowa przybyłych. Odczyty te wywoływały często bardzo ożywioną dyskusyę, często gromadziły znaczną liczbę słuchaczy, a przez

ogłoszenie streszczeń w dziennikach dochodziły także do wiadomości szerszej publiczności.

Organ Towarzystwa „Kwartalnik historyczny“, zdołał spełnić zadanie, jakie mu przypadło w udziele. W tych dwudziestu pięciu obszernych jego tomach spotykamy wszystkie niewątpliwie nazwiska historyków polskich: najpierw tych najstarszych, z których już tylu niestety z Liskem, Roepplem, Kalinką, Nehringem na czele od nas na zawsze odeszło, dalej tych, wówczas młodych jeszcze, choć już zasłużonych, dziś stanowiących sztab najstarszy, w służbie osiwiałych; następnie, z biegiem lat szereg coraz to nowych pracowników, stawiających w tem piśmie pierwsze kroki na polu dziejopisarstwa — dziś już dobrze zasłużonych, znanych i cenionych; w końcu zastęp już do czwartego pokolenia należących, a wciąż garnących się do pisma najmłodszych historyków, rokujących piękne nadzieje. Tak więc zdołał „Kwartalnik historyczny“ zjednoczyć wszystkich historyków polskich, od najstarszych do najmłodszych, a z radością stwierdzić można, że łączność ta nie była chwilową i przelotną tylko, lecz stałą i trwałą, że starsi i młodzi zaznaczają ją, zasilając tekę redakcyjną „Kwartalnika“ coraz to nowymi swoimi pracami.

W tych 25 rocznikach „Kwartalnika“, redagowanych w pierwszych 4 latach przez Xawerego Liskego, w następnych 4 przez prof. Oswalda Balzera, w następnych zaś latach (za wyjątkiem rocznika XII, wydawanego przez Dra Józefa Korzeniowskiego i XIX przez Dra Fryderyka Papéego) przez Dra Aleksandra Semkowicza, zamieszczono 232 rozprawy, 168 miscellaneów, 3110 recenzyj omawiających każdą niemal ważniejszą książkę tyczącą się dziejów polskich, nadto szereg przeglądów, artykułów bibliograficznych i kronikarskich; plon to rzeczywiście obfity i poważny, zdobycie jego jednak kosztowało wiele pracy i trudu. Długie lata niemałą troską redaktora było pozyskanie materyału do pisma, nieraz trzeba się było obawiać, że z powodu obojętności zawodowych historyków, z powodu braku poparcia z ich strony, z powodu braku materyałów byt pisma poważnie zagrożony. Na szczęście z biegiem czasu stosunki zmieniły się na lepsze; zastęp współpracowników, zainteresowanie się, wzrosły od lat tak znacznie, że niejednokrotnie dziś żałować trzeba, że z powodu braku funduszów trzeba ograniczać rozmiary pisma.

Wszystkim redaktorom przyświecał zawsze jeden cel, do którego zawsze zmierzali, ażeby pismo postawić na jak najwyższym poziomie naukowym, ażeby uwzględniało wszystkie działy nauk historycznych; jedynem kryteryum w ocenie prac było zawsze jedynie przekonanie, że służą bezstronnie nauce i prawdzie: żadne uboczne względy nie odgrywały tu nigdy roli. To też pismo to zdołało sobie zaskarbić uznanie nie tylko u nas, ale nawet u obcych, czego dowodem liczne, coraz to nowe pochlebne oceny, a nawet sfery nam wrogie muszą się z niem poważnie liczyć.

Prócz „Kwartalnika“, w miarę funduszów starało się Towarzystwo wydawać publikacye źródłowe. Wydano dotychczas dwa tomy „Materyałów historycznych“, jeden tom „Fontes rerum Polonicarum in usum scholarum“, obejmujący kronikę Galla; obecnie zaś drukuje się wydanie „Panoszy“ Bartosza Paprockiego, bardzo ważnego źródła do dziejów polskiego żywiołu szlacheckiego na Rusi.

Ale nie tylko w piśmie swem starało się Towarzystwo jednoczyć wszystkich historyków polskich; udałą próbą takiego zespołu były dwa zjazdy historyczne, staraniem Towarzystwa urządzone, które obradowały we Lwowie w r. 1900 i Krakowie w r. 1910 przy licznym współudziale historyków ze wszystkich ziem Polski. O bogatym programie tych zjazdów świadczą wydane ich pamiętniki; oddały one nauce niemałe usługi, niejedną myśl tu rzucono, niejedna myśl już dawniej poczęta tu się dopiero skrystalizowała, niejedno przedsięwzięcie naukowe dziś w czyn wprowadzone ma swe źródło właśnie w obradach zjazdu, który wielu do nowych prac pobudził.

Takim jest bilans moralny Towarzystwa; ten obrachunek sumienia po dwudziestu pięciu latach działalności uczyniony wykazuje, że myśl założycieli nie została spaczona, lecz w czyn przemieniona i trwale prowadzona dalej oddała nauce historyi ojczystej duże zasługi, i że ci, którzy w pracach Towarzystwa brali udział, spełnili wobec społeczeństwa sumiennie swój obowiązek.

Założycielom Towarzystwa, prócz celów wyżej wyrażonych przyświecała jeszcze druga myśl przewodnia; wyrażono ją na samym wstępie pierwszego sprawozdania:

„Znakomity rozkwit historyografii polskiej w ostatnich czasach nie wzbudził dotychczas jeszcze w szerszych kołach

społeczeństwa polskiego tego żywego interesu, na który w rzeczywistości zasługuje. Publiczność nasza uważa naukę historyi więcej za rzecz cechu, za rzecz wewnętrzną, ważną dla samych tylko historyków z zawodu, postępów jej nie śledzi należycie, nie przyjmuje rezultatów, które zdobyła i nosi się niekiedy z przestarzałemi, błędnemi zapatrywaniami, nad któremi nauka dawno już przeszła do porządku dziennego. To jest objaw niewątpliwie ujemny, który prędzej czy później usuniętym być powinien. Do tego celu jedna tylko wiedzie droga: ściślejsze zetknięcie społeczeństwa z nauką, a środkiem do tego, bodaj czy nie najlepszym, organizacya Towarzystwa, w któremby się znalazły obok siebie oba te żywioły".

Jak zachowało się społeczeństwo wobec Towarzystwa, które mu się oddawało na usługę, pouczy podana tu tabela:

	Rok	Liczba członków	prenumeratorów	Dochód	Rozchód	
I	1886—7	206		3605	2982	
II	1888	221		3889	3079	
III	1889	226		5226	4020	
IV	1890	246		5698	4473	
V	1891	275		7284	6632	
VI	1892	284		5469	5166	
VII	1893	291		6228	6026	
VIII	1894	310		6588	5886	
IX	1895	314		6981	5278	
X	1896	306		7268	4939	
XI	1897	289	125	8066	5807	
XII	1898	281	125	9399	9131	
XIII	1899	286	207	9880	12416	deficyt 2536 K
XIV	1900	279	196	6259	7496	deficyt 1237 K
XV	1901	280	164	6925	6925	dług 1329 K
XVI	1902	277	163	7177	7177	dług 704 K
XVII	1903	288	170	7163	7163	
XVIII	1904	290	167	8270	8270	
XIX	1905	264	194	7857	7857	
XX	1906	263	195	7866	8686	deficyt 820 K
XXI	1907	269	185	7155	7455	deficyt 300 K
XXII	1908	257	193	7312	9112	deficyt 1800 K
XXIII	1909	259	181	6200	6200	dług 1218 K
XXIV	1910	259	189	7878	7878	dług ± 1800 K
XXV	1911	264	176	5643	5643	dług ± 2000 K

Już pobieżny rzut oka przekona nas, że instytucya ta, która zawsze wiernie służyła nauce ojczystej, mimo wydatnej pracy jednostek nigdy nie doznała ze strony społeczeństwa odpowiedniego poparcia; dość zaznaczyć, że tylko czas krótki, bo w r. 1894—6 liczba członków przekroczyła nieznacznie cyfrę 300, by zaraz w roku 1897 spaść do cyfry 280. Od lat kilkunastu liczba członków utrzymuje się wciąż w tej samej mniej więcej wysokości — do czego dodać należy jeszcze 180 do 200 prenumeratorów. Tak więc za cały ten czas nie mogło Towarzystwo doliczyć się nawet 500 osób, któreby Towarzystwu użyczyły swego poparcia.

Z końcem dwudziestego piątego roku istnienia liczy Towarzystwo 264 członków. Z tego przypada na Lwów 130, Kraków 46 — na całą Galicyę (poza Lwowem i Krakowem) 42 członków! Cyfra ta zbyt wymowna, by potrzebowała komentarzy.

To niesłychanie słabe poparcie ze strony społeczeństwa sprawia, że stan budżetu Towarzystwa przedstawia się coraz niekorzystniej, a byt „Kwartalnika historycznego“ umożliwiała tylko ofiarność jednostek i subwencye z funduszów krajowych i państwowych. Pierwszych siedm roczników „Kwartalnika“ drukował p. Władysław Łoziński w swej drukarni po cenach kosztów, w latach 1895—1898 drukował go Zakład Ossolińskich zupełnie bezpłatnie, a nadto w roku 1899 ofiarował na cele wydawnictwa kwotę 2000 kor.; z zapisu ś. p. Zygmunta Kaczkowskiego, który przekazał Towarzystwu swe prawa autorskie, wpłynęło w ciągu lat około 5000 kor. Nadto otrzymywało Towarzystwo subwencye od Wysokiego Sejmu w l. 1888 i 1889 po 800 k, a od roku 1890 corocznie po 1400 k; od Ministerstwa Wyznań i Oświaty od roku 1902 po 1200 kor. Prócz tego, kurator fundacyi im. Towarnickich, p. Władysław Towarnicki złożył kwotę 2400 k., z obietnicą dopełnienia jej do sumy 7000 k, przeznaczając ją na wydawnictwo źródeł odnoszących się do dziejów żywiołu polskiego na Rusi. Z tej to fundacyi wydana zostanie „Panosza“ Bartosza Paprockiego.

Jakkolwiek suma dochodów utrzymuje się od lat w granicach mniej więcej tych samych, to jednak stan budżetu Towarzystwa przedstawia się coraz niekorzystniej. Wpływają na to ciągłe zwyżki cen druku; dość zaznaczyć, że w pierwszych latach wynosiła cena druku „Kwartalnika“ około 2000 k

rocznie, podczas gdy obecnie druk rocznika o tej samej objętości kosztuje 3500—3800 kor. Ażeby więc utrzymać równowagę, ogranicza się liczbę arkuszy, wprowadza się coraz większe oszczędności, ale i te doszły już do kresu ostatecznego. W latach 1906—1908 pokryto deficyt wynoszący około 3000 k z dawnych oszczędności, które się już ostatecznie wyczerpały, oraz zaciągnięto pożyczkę 1800 k z funduszu im. Towarnickiego; w roku 1909 pozostał już niewyrównany dług w kwocie 1200 k, na którego pokrycie już nie było funduszów; z końcem roku bieżącego wzrósł ten dług do kwoty 2000 k.

Zagraża więc bytowi Towarzystwa poważne niebezpieczeństwo, z którego wyratować go może jedynie wydatniejsze poparcie społeczeństwa. Otuchą napełnia nas fakt, że komisya budżetowa Świetnej Rady miasta Lwowa w uznaniu zasług Towarzystwa wstawiła do budżetu na r. 1912 subwencyę w kwocie 400 koron; mamy nadzieję, że czyn ten obywatelski, za który Świetnej Reprezentacyi należy się jak najgorętsze podziękowanie, znajdzie w szerszych sferach oddźwięk i że w tym roku jubileuszowym popłyną obficie jeżeli nie datki na cele Towarzystwa, to przynajmniej liczne zgłoszenia nowych członków.

Rok ubiegły przyniósł Towarzystwu szereg bolesnych strat: odszedł od nas na zawsze jeden z najwierniejszych przyjaciół, Bronisław Łoziński, który nawet w ostatnich chwilach życia, ciężką złożony niemocą, pamiętał o „Kwartalniku"; zabrała nam śmierć naszych długoletnich współpracowników: Kornelego Hecka, Maryana Sokołowskiego, Alojzego Szarłowskiego, Wojciecha Zycha, ubyli nam z grona najstarszych naszych członków Onufry Ambroziewicz, Stanisław Brykczyński, Julian Czerkawski, Paweł Dąbrowski, Franciszek Próchnicki, a w końcu ks. Jan Żukowski. Cześć ich pamięci!

Nowych członków przystąpiło w r. ub. 13, zgłosiło wystąpienie 1; ogólna liczba członków wynosi obecnie 264 czynnych i trzech honorowych. Liczba prenumeratorów 176.

Redakcya „Kwartalnika historycznego" spoczywała w ręku długoletniego redaktora dra Aleksandra Semkowicza. Rocznik XXV., obejmujący 41 arkuszy druku, zamieszcza 6 rozpraw, 10 miscellaneów, 10 recenzyi, Bibliografię historyi polskiej, rozumowaną Bibliografię historyi powszechnej, Kronikę naukową, 2 nekrologi i 3 polemiki.

W r. ub. urządziło Towarzystwo dwa odczyty:

1. Na rocznem Walnem Zgromadzeniu dnia 11. lutego wygłosił p. Ludwik Kolankowski z Krakowa odczyt p. t.: „Walka o rzeczpospolitą 1530—1540“.

2. Dnia 8. kwietnia Dr. Bronisław Pawłowski: „Grzegorz XVI a Polska po powstaniu listopadowem“.

Z bieżących czynności zanotować należy, że Towarzystwo wzięło udział w uroczystem Walnem Zgromadzeniu Towarzystwa dla popierania nauki polskiej, zwołanem w dziesiątą rocznicę założenia, a delegat nasz JMagnificencya Rektor Dr. Ludwik Finkel, wygłosił odpowiednie przemówienie. Wzięto również udział w uroczystości jubileuszowej Profesora Antoniego Małeckiego przez wysłanie telegramu na obchód.

Sprawozdanie kasowe

za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1911.

I. Fundusz obrotowy.

A) Dochód.

		Kor.	gr.	Kor.	gr
I.	Pozostałość kasowa z r 1910 . .	—	—	—	—
II.	Wkładki członków:				
	a) za rok 1904	5	—		
	b) „ „ 1905	10	—		
	c) „ „ 1906	20	—		
	d) „ „ 1907	16	45		
	e) „ „ 1908	30	97		
	f) „ „ 1909	73	53		
	g) „ „ 1910	343	29		
	h) „ „ 1911	1570	50	2069	74
III.	Wpisowe członków nowowstępujących			14	—
IV.	Subwencya Ministerstwa Wyznań i Oświaty			1200	—
V.	Subwencya Sejmu krajowego . .			1400	—
VI.	Nadpłaty			10	—
VII.	Prenumerata i sprzedaż *Kwartalnika historycznego*			558	98
VIII.	Sprzedaż czasopism			300	—
IX.	Zwroty			68	73
X.	Odsetki funduszu obrotowego . .			21	71
	Razem .			5643	16

B) Rozchód.

	Kor.	gr.	Kor.	gr.
I. Wydawnictwo *Kwartalnika historycznego*:				
a) Honorarya autorskie . . .	1806	78		
b) Druk:				
1) zeszytu III/IV. roczn. XXIV. .	1988	10		
2) „ I. roczn. XXV. . .	923	15		
3) „ II. „ XXV. (część) .	410	66		
c) Koszta odbitek i nadbitek . .	89	62		
d) Introligator	72	—		
e) Klisze	18	—		
f) Wydatki redaktora:				
1) Wydatki kancelaryjne . .	30	—		
2) Portorya	3	75	5342	06
II. Wydatki sekretarza Towarzystwa (wraz z kosztami ekspedycyi) .			172	38
III. Wydatki skarbnika:				
a) Wydatki kancelaryjne . . .	2	77		
b) Portorya	14	40		
c) Kursor zbierający wkładki . .	111	55	128	72
Razem .			5643	16

II. Fundusz żelazny.

Stan z końcem roku 1911:

1) 4% list zastawny Banku kraj. na 200 kor., serya II. nr. 3088	200	—
2) 4½% list zastawny Banku kraj. na 100 złr., serya II. nr. 10239	200	—
3) 4½% list zastawny Banku kraj. na 200 kor., serya II. nr. 13549	200	—
4) 4½% list zastawny Banku kraj. na 100 kor., serya I. nr. 3546	100	—
Razem .	700	—

III. Fundusz zapasowy.

A) Z zapisu ś. p. Zygmunta Kaczkowskiego.

	Kor.	gr
1. Stan z końcem r. 1910 . . .	211	42
2. Odsetki za r. 1911	8	52
Stan z końcem r. 1911 . . .	219	94

Fundusz ten ulokowano na książeczce wkładkowej Filii Wiedeńskiego Banku związkowego we Lwowie Nr. 1113.

B) Fundusz im. Dr. Towarnickiego.

	Kor.	gr.
1. Stan z końcem r. 1910	405	30
2. Odsetki za r. 1911	16	38
Stan z końcem r. 1911 . . .	421	68

Kwota powyższa jest ulokowana na książeczce wkładkowej Filii Wiedeńskiego Banku związkowego we Lwowie Nr. 3348.

Uwaga. Z funduszu tego zaciągnęło Towarzystwo w roku 1908 pożyczkę w kwocie 1800 koron.

C) Wydawnictwo listów A. Bielowskiego.

	Kor.	gr.
1. Stan z końcem r. 1910	96	34
2. Odsetki za r. 1911	3	88
Stan z końcem r. 1911 . . .	100	22

Kwotę powyższą ulokowano na książeczce wkładkowej Filii Wiedeńskiego Banku związkowego we Lwowie Nr. 3347.

Lwów, dnia 31. grudnia 1911.

Skarbnik:

Jan Friedberg.

Zgodność z księgami kasowemi stwierdzamy:

Józef Nogaj. *Stanisław Schneider.*

Władysław Towarnicki.

Spis członków Towarzystwa
w roku 1911.

A. Członkowie honorowi.

† Roepell Ryszard, Wrocław.
Małecki Antoni, Lwów.
Kętrzyński Wojciech, Lwów.
† Nehring Władysław, Wrocław.
Aleksander Jabłonowski, Warszawa.

B. Członkowie zwyczajni.

Abraham Władysław, Lwów.
Aleksandrowicz Aniela, Lwów.
Aleksandrowicz Włodzimierz, Kraków.
Anczyc Wacław, Kraków.
Antoniewicz Bołoz Jan, Lwów.
Antoniewicz Bołoz Władysław, Krosno.
Askenazy Szymon, Lwów.

Hr. Badeni Stanisław, Lwów.
Hr. Badeni Stanisław Henryk, Koropiec.
Balaban Majer, Lwów.
Balko Aleksander, Wiedeń.
Balzer Oswald, Lwów.
Bałaban Józef, Lwów.
Barewicz Eugeniusz, Lwów.
Bartynowski Władysław, Kraków.
Barwiński Aleksander, Lwów.
Barwiński Eugeniusz, Lwów.
Bąkowski Klemens, Lwów.
Bieliński Józef, Warszawa.
Biesiadecki Franciszek, Firlejów.
X. Bilczewski Józef, Lwów.

Bobin Romuald, Lwów.
Bobrzyński Michał, Lwów.
Bojarski Władysław, Przemyśl.
Borkowski Oktaw, Lwów.
Borzemski Antoni, Lwów.
Bostel Ferdynand, Lwów.
Bruchnalski Wilhelm, Lwów.
Brückner Aleksander, Berlin.
Bujak Franciszek, Kraków.
Bykowski Jaxa Juliusz, Lwów.
Bylicki Władysław, Lwów.

Chłędowski Kazimierz, Wiedeń.
Chmiel Adam, Kraków.
Chołodecki Białynia Józef, Lwów.
Cielecki Zaremba Artur, Hadyńkowce.
Cieński Tadeusz, Pieniaki.
Ćwikliński Ludwik, Wiedeń.
X. Czaplewski Paweł, Unisław.
Czarnik Bronisław, Lwów.
Czauderna Karol, Lwów.
Czermak Wiktor, Kraków.
Czołowski Aleksander, Lwów.

Dąbkowski Przemysław, Lwów.
X. Dawidowicz Bogdan, Lwów.
X. Dębski Stefan, Warszawa.
Dembiński Bronisław, Lwów.
Dickstein Samuel, Warszawa.
Diveky Adryan, Löcse.
Dobrzycki Stanisław, Fryburg szwajc.
Domaszewski Wacław, Lwów.
Dorożewski Napoleon, Lwów.
Hr. Dzieduszycki Tadeusz, Niesłuchów.

Eustachiewicz Stanisław, Lwów.

Fedorowicz Władysław, Okno.
X. Fijałek Jan, Lwów.
Finkel Ludwik, Lwów.
Frejlich Józef, Kraków.
Frenkel Stefan, Lwów.
Friedberg Jan, Lwów.

Gawlik Mieczysław, Horodenka.
Gawroński Rawita Franciszek, Lwów.
Gebert Bronisław, Lwów.
Giedroyć Franciszek, Warszawa.

Giżycki Marek, Kraków.
Glückerowa Anna, Lwów.
Głąbiński Stanisław, Lwów.
Gorczak Bronisław, Lwów.
Górka Olgerd, Paryż.
Goyski Maryan, Kraków.
Grabski Stanisław, Lwów.
Grocholski hr. Ludgard, Lwów.
X. Gromnicki Tadeusz, Kraków.
Grużewski Bolesław, Lwów.
Gubrynowicz Bronisław, Lwów.
Gubrynowicz Władysław, Lwów.

Hadaczek Karol, Lwów.
Hahn Wiktor, Lwów.
Halban Alfred, Lwów.
Halecki Oskar, Kraków.
Hartleb Kazimierz, Lwów.
Heck Walery, Trembowla.
Hrabyk Piotr, Przemyśl.

Ihnatowicz Jan, Lwów.

Janelli Maryan, Lwów.
Janik Michał, Lwów.
Janowicz Aleksander, Lwów.
Janowski Ludwik, Kraków.
Jaworski Franciszek, Lwów.
Jezienicki Michał, Stanisławów.

Kaczmarczyk Kazimierz, Kraków.
Kaindl Rajmund Fryderyk, Czerniowce.
Kallenbach Józef, Lwów.
Kamiński Jan, Złoczów.
Kasprzycki Piotr, Lwów.
Kętrzyński Stanisław, Rzym.
Kluczycka Monika, Krzeszowice.
Kłodziński Adam, Kraków.
Koch Stanisława, Tarnopol.
Kochman Maksymilian, Brody.
X. Kochowski Władysław, Przemyśl.
Kocowski Włodzimierz, Sokal.
X. Kohlsdorfer Michał, T. J., Chyrów.
Kolankowski Ludwik, Kraków.
Kolasiński Zygmunt, Tarnobrzeg.
Kolessa Aleksander, Lwów.
Konopczyński Władysław, Kraków.
Kopera Feliks, Kraków.

Korzeniowski Józef, Kraków.
Korzon Tadeusz, Warszawa,
Kościałkowski Stanisław, Wilno.
Kossowski Stanisław, Lwów.
Kowalczuk Michał, Lwów.
Kownacki Józef, Kraków.
Hr. Koziebrodzki Tadeusz Bolesta, Chlibów.
X. Kozierowski Stanisław, Siemianice (W. Ks. Pozn.).
Hr. Krasicki Ignacy, Bachórzec.
Kraushar Aleksander, Warszawa.
Krček Franciszek, Lwów.
Krechowiecki Adam, Lwów.
Krotoski Kazimierz, Nowy Targ.
Kruczkiewicz Bronisław, Lwów.
Kryński Antoni Adam, Lwów.
Krywult Waleryan, Kraków.
Krzyżanowski Stanisław, Kraków.
Kubala Ludwik, Lwów.
Kucharski Piotr, Lwów.
Kucharski Władysław, Borszczów.
X. Kujot Stanisław, Grzybno.
Kukiel Maryan, Lwów.
Kuntze Edward, Kraków.
Kurpiel Antoni, Lwów.
Kutrzeba Stanisław, Kraków.

Hr. Lanckoroński Karol, Rozdół.
Latkowski Julian, Stanisławów.
Leniek Jan, Tarnów.
Lenkiewicz Włodzimierz, Tarnopol.
Lepszy Leonard, Kraków.
Lewicki Józef, Lwów.
Lewicki Stanisław, Lwów.
Lisiewicz Aleksander, Lwów.
Lisiewicz Zygmunt, Lwów.
Loret Maciej, Rzym.
Ks. Lubomirski Andrzej, Lwów.

Łodyński Maryan, Kraków.
Łoziński Władysław, Lwów.
Łyskowski Tomasz, Jelitowo (W. Ks. Poz.).

Machczyńska Antonina, Lwów.
Machek Emanuel, Lwów
Majchrowicz Franciszek, Lwów.
Majewski Władysław, Lwów.
Br. Manteuffel Gustaw, Ryga.
Matusiak Szymon, Lwów.

Matuszewic Emeryk, Lwów.
Mazanowski Aleksander, Lwów.
Mazurek Julian, Lwów.
Medyński Michał, Wiedeń.
Hr. Michałowski Józef, Rzym.
Hr. Mieroszowski Krzysztof, Kraków.
Miklaszewski Juliusz, Kraków.
Miłaszewski Erazm, Kraków.
Modelski Teofil, Lwów.
Morawski Kazimierz, Kraków.
Mościcki Henryk, Warszawa.
Hr. Mycielski Jerzy, Kraków.

Nacher Teodor, Lwów.
Naganowski Edmund, Lwów.
Nawratil Arnulf, Lwów.
Nitman Karol, Czortków.
Nogaj Józef, Lwów.
Nowicki Eustachy, Lwów.

Olszewski Wacław, Warszawa.
Opatrny Jarosław, Nowy Sącz.
Osiecki Wiktor, Lwów.

Papée Fryderyk, Kraków.
Pawłowski Bronisław, Lwów.
Perlbach Maksymilian, Berlin.
X. Pierling Paweł, Bruksela.
Pierzchała Ludwik, Lwów.
Piłat Tadeusz, Lwów.
Pini Tadeusz, Lwów.
Hr. Piniński Leon, Lwów.
Polaczkówna Helena, Lwów.
Polaczkówna Marya, Lwów.
Porębowicz Edward, Lwów.
Prochaska Antoni, Lwów.
Przyłuski Franciszek, Łagiewniki (W. Ks. Pozn.).
Przysiecki Ludwik, Lwów.
Ptaśnik Jan, Kraków.
Ptaszycki Stanisław, Petersburg.

Raczyński Aleksander, Lwów.
Radzimiński Luba Zygmunt, Lwów.
Ramułt Stefan, Kraków.
Reiter Maryan, Lwów.
Hr. Rey Mieczysław, Przecław.
Rolny Wilhelm, Lwów.
Rostafiński Józef, Kraków.

Hr. Rostworowski Michał, Kraków.
Rygier Michał, Kraków.

Ks. Sapieha Władysław, Krasiczyn.
X. Sarna Władysław, Przemyśl.
Sawczyński Henryk, Lwów.
Schirmer Edward, Brody.
Schneider Stanisław, Lwów.
Schorr Mojżesz, Lwów.
Semkowicz Aleksander, Lwów.
Semkowicz Władysław, Lwów.
Sienkiewicz Henryk, Warszawa.
Siwak Michał, Lwów.
Skibniewski Kazimierz, Lwów.
Służewski Michał, Lwów.
Smarzewski Tadeusz, Lwów.
Smiałek Wincenty, Lwów.
Śmietana Arnold, Jaworów.
Smolka Stanisław, Kraków.
Sochaniewicz Stefan, Lwów.
Soerensen Asmus, Chemnitz.
Sokołowski August, Kraków.
Stojanowski Józef, Lwów.
Strzałkowska Zofia, Lwów.
Studziński Cyryl, Lwów.
Szelągowski Adam, Lwów.
Hr. Szeptycki Jan, Przyłbice.
Szumowski Władysław, Lwów.
X. Szydelski Stefan, Lwów.

Hr. Tarnowski Jan, Chorzelów.
Hr. Tarnowski Stanisław, Kraków.
Tchórznicki Mniszek Aleksander, Lwów.
Teodorowicz Józef, Rusów.
Till Ernest, Lwów.
Tomkowicz Stanisław, Kraków.
Towarnicki Władysław, Lwów.
Tretiak Józef, Kraków.
Troskolański Tadeusz, Przemyśl.
Trzciński Ludwik, Warszawa.
X. Trzciński Tadeusz, Gniezno.
Twardowski Bolesław, Poznań.

Ulanowski Bolesław, Kraków.

Wańczura Alojzy, Demnia wyżna.
Wąsowicz Dunin Mieczysław, Lwów.
Wierzbicki Ludwik, Lwów.

Winiarz Alojzy, Lwów.
Witanowski Michał Rawicz, Piotrków.
Witwicki Tadeusz, Lwów.
Hr. Wodzicki Antoni, Kościelce.
Wojciechowski Konstanty, Lwów.
Wojciechowski Tadeusz, Lwów.

Zachorowski Stanisław, Kraków.
Zajączkowska Marya, Lwów.
X. Zajchowski Józef, Lwów.
Zakrzewski Stanisław, Lwów.
Zakrzewski Wincenty, Kraków,
Zaleski Józef, Lwów.
Załęcki Artur, Brzeżany.
Hr. Zamoyski Władysław, Zakopane.
Zawadzki Michał, Husiatyn.
Zenowski Despot Leon, Lwów.
Ziemski Adam, Kraków.
Zoll Fryderyk (starszy), Kraków.

Żelechowski Ciołek Jerzy, Lwów.
Żytyński Saturnin, Nowy Sącz.

Zmarli:

Ambroziewicz Onufry.
Brykczyński Stanisław.
Czerkawski Julian.
Dąbrowski Paweł.
Heck Korneli.
Łoziński Bronisław.
Próchnicki Franciszek.
Sokołowski Maryan.
Szarłowski Alojzy.
Zych Wojciech.
X. Żukowski Jan.

Spis prenumeratorów

Kwartalnika historycznego w r. 1911.

	Ilość egzemplarzy
Członkowie akad. Kółka historycznego we Lwowie . .	11
C. k. Ekspedycya dzienników we Lwowie	7
Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie	1
Seminaryum historyczne Uniw. Jagiell. w Krakowie .	1
Seminaryum historyczne Uniw. we Lwowie	1
Księgarnia Gubrynowicza i Schmidta we Lwowie . .	110
„ E. Wendego i Sp. w Warszawie . . .	45
Razem .	176

Spis Instytucyj i Towarzystw

otrzymujących Kwartalnik historyczny bezpłatnie.

Archiwum krajowe Aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie.
Biblioteka „di Consultazione“ w Watykanie.
Biblioteka nadworna w Wiedniu.
Biblioteka Ministerstwa spraw wewnętrznych w Wiedniu.
Biblioteka Ministerstwa wyznań i oświaty w Wiedniu.
Biblioteka Uniwersytecka w Krakowie.
Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie.
Biblioteka Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.
Czytelnia akademicka we Lwowie.
Gimnazyum polskie w Cieszynie.
Kółko historyczne we Lwowie.
Muzeum narodowe w Rapperswylu.
Seminaryum hist. wschodnio-europejskiej uniw. Wiedeńskiego.
Stacya naukowa polska w Paryżu.
Towarzystwo akademickie „Ognisko“ w Wiedniu.
Towarzystwo akademickie „Slavia“ w Pradze.
Wydział krajowy we Lwowie.